

SOTSIAAL- JA TERVISHOIUKOMISJONI KOOSOLEKU PROTOKOLL NR 8

Tallinn, Vana-Viru 12 istungite saal, 25. mai 2022
Algus kell 15.30, lõpp 16.35
Korraline koosolek

JUHATAJA esimees Märt Sults

PROTOKOLLIJA komisjoni korraldav nõunik Marika Seppius

OSALESID: liikmed Märt Sults, Urmas Espenberg, Sirlis Sõmer-Kull, Liina Normet, Arkadi Popov,

ekspertid: Liis Klaar, Karl Laas, Ilona Uzlova, Diana Ingerainen.

PUUDUSID: liikmed Martin Kukk, Kairet Remmak-Grassmann, Jevgenija Kukk, Helle-Moonika Helme, Vladimir Afanasjev, Vladimir Rusnak,

ekspertid Milena Pogodajeva, Külli Urb, Dajaana-Jessica Vaher,

linnavalitsuse esitatud liige Raimo Saadi.

KUTSUTUD: sotsiaal- ja tervishoiuameti sotsiaalteenuste ja -toetuste osakonna juhataja Arne Kailas.

KÜLALISED: Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik Tauno Asuja, Eesti Puuetega Naiste Ühenduste Liidu tegevjuht Mare Abner, Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevjuht Kadri Palk, administraator Tiiu Kristjan, koja liikmed Rita Goruškina, Kadri Liivaleht, Ruslan Makarenkov, Jelena Petriläinen, Lembit Sinijärv, Jaanus Tärnov.

LINNAVOLIKOGU KANTSELEI TEENISTUJAD: jurist Hele Põld, komisjoni korraldav nõunik Marika Seppius

OTSUSTUSVÕIMELISUS: koosolekul osales 9 komisjoni liiget, linnavolikogu 11-st liikmest 5 liiget, seega komisjon on otsustusvõimeline.

PÄEVAKORD

Kinnitati järgmine päevakord (7 poolt, 0 vastu, 0 erapooletut):

1. Kohtumine Tallinna Puuetega Inimeste Koja esindajatega
2. Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitava halduslepingu projekti heakskiitmine (otsuse eelnõu 79)

ARUTELU JA OTSUSED

1. Kohtumine Tallinna Puuetega Inimeste Koja esindajatega

Ettekandja Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik **Tauno Asuja** andis ülevaate Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevusest. Tallinna Puuetega Inimeste Koja eelkäijaks oli Tallinna Linna Invanõukogu, mis alustas tegevust 1993. Nõukogu põhiülesandeks oli erinevate puuetega inimeste probleemide esiletoomine ja neile lahenduste otsimine Tallinnas. Tallinna Puuetega Inimeste Koda MTÜ asutati aastal 1997. aastal seoses Sotsiaalministeeriumi algatusega luua üle-eestiline puuetega inimeste kodade võrgustik. Tallinna Puuetega Inimeste Koda kuulub üle-eestilisse katusorganisatsiooni Eesti Puuetega Inimeste Koda. Kui Eesti Puuetega Inimeste Koda tegeleb riikliku invapoliitikaga, siis Tallinna Puuetega Inimeste Koda

tegeleb kohaliku invapoliitikaga. Tallinna linn ja Tallinna Puuetega Inimeste Koda on koostööpartnerid, koostööleping sõlmiti 9. oktoobril 2002. aastal. Tallinna Puuetega Inimeste Koda seisab selle eest, et puuetega inimeste huvide ja õigustega on Tallinna tasandil poliitikakujundamises arvestatud, puuetega inimeste elukvaliteet ja kaasatus ühiskonnaellu on Tallinna tasandil paranenud. Koja peamine eesmärk on elukeskkonna muutmine kättesaadavaks ja võrdsete võimaluste loomine igaühele. Koja kaudu on parem selgitada puuetega inimeste vajadusi linnavõimule, üheskoos leitakse lahendused oma ühishuvidel.

Tallinna Puuetega Inimeste Koda on katusorganisatsiooniks 23 puuetega inimeste liikmesorganisatsioonile Tallinnas (liikmeid kokku ligi 4600).

Kadri Palk, kes on Tallinna Puuetega Inimeste Koja tegevjuht alates esmaspäevast 23. maist 2022. a, rääkis puuetega inimeste muredest, mis on seotud ligipääsetavusega linnaruumis, eluruumide kohandamisega, erihoolekandega ning isikliku abistaja ja omastehooduse teenusega. Ta märkis, et olukord ligipääsetavusega linnaruumis läheb järjest paremaks, kuid siiski on veel mitmeid murekohti.

1. Ligipääsetavus

1) Avalik ruum

* Avalike puhke-, rekreatsiooni- ja mängualade kavandamisel ja projekteerimisel tuleks rohkem arvestada puuetega inimeste, sh puuetega laste ja noorte vajadustega. Nt pargiteed, matkarajad peaksid olema piisavalt laiad ja sobiva pinnakattega, et need oleks läbitavad ka ratastoolis. Mänguväljakutele tuleks lisada elemente, mida saavad kasutada ka istuvad/roomavad või ratastoolis liikuvad lapsed.

* Vaegnägijate jaoks tuleks erksate värvidega märgistada linnaruumis paiknevad pinnaerisused: tõkiskivid, trepiastmed, lillekastid. Linnaruumis tuleks vältida kujundus- või disainielemente, mis on ülevalt laiad, nõ seenekübarakujulised, või ripuvad inimese pea kõrgusel (sildid, viidad jms).

* Parkimine – EuroPargi parklates saab parkida ainult tasulistel kohtadel, sest puuduvad invaparkimiskohad (neis parkaltes ei kehti erivajadusega inimese parkimiskaart). Linn võiks EuroPargiga kokku leppida, et igas parklas oleks paar invakohta. Kui kõigis kaubanduskeskuste parklates on nõue, et peavad olema tagatud invaparkimiskohad, siis näiteks Tallinna Ülikooli parkas puudega tudengid parkida ei saa.

2) Ühistransport

* Kõikidel ühistranspordivahenditel peaks olema ühetaoline numbrite esitusviis ja numbrid peavad olema selgelt eristatavad ja valgustatud. Peatusesse saabuvate busside kohta võiks olla häälteavitused. Praegu on väga vähestes peatustes selged, täpsed ja töökorras elektroonilised teavitustablood, neid oleks vaja rohkem. Vaegnägijate jaoks on oluline peatuste häälteavituste korrektne toimimine ühistranspordis, mis aga alati ei ole usaldusväärne.

* Peatuste ootealade kõrgused ei ole ühtsed (nt Raba peatus), bussi sisenemine ja sealt väljumine on seetõttu raskendatud nii ratastoolis liikujatel kui ka vähenenud liikumisvõimega inimestel, sh vanuritel. Tallinna Ülikooli ees Kreuzwaldi trammipeatuses ei ole võimalik trammist väljuda ja sinna siseneda, sest puudub sisenemisplatvorm. Trammi ramp ei ole abiks, kuna kaldenurk jääb ohtlikult järsk.

* Linna pakutav sotsiaaltransport on suureks abiks, kuid selle reeglistik võiks olla paindlikum. Juhtudel, kui sotsiaaltransporti vajatakse erakorraliselt, ei ole seda võimalik saada. Eriti oluline on see ootamatu terviserikkega reisijatele, keda tavataksoga ei saa transportida (nt epilepsiahooga inimene).

* Võrdse kohtlemise aspektist on oluline, et taksoteenuste hinnad oleksid ühesugused nii ratastoolis reisijatele kui tavareisijatele. Praegu on ratastoolitakso teenus pea 2 korda kallim tavatakso hinnast. Näiteks ratastoolis tudengi päevane taksokulu marsruudil Hiiu–Tallinna ülikool on 50 eurot, aga koolis tuleb käia iga päev.

3) Avalikud hooned

* Igas linnaosas võiks olla üks invatõstukiga ujula, mille tõstuki töökorras hoidmine oleks tagatud. Kõik selle ujula üldkasutatavad ruumid peaksid olema ratastooliga ligipääsetavad. Linnale mittekuuluvate ujulate (nt Mustamäe Elamus Spa) puhul võiks linn sõlmida ujula haldajaga lepingu invatõstuki soetamiseks ja selle edasiseks korrashoiuks.

* Avalike hoonete ligipääsetavuse tagamine. On mitmeid avalikke hooneid - teatrid, kinod, aga ka haridus-, spordi- ja isegi meditsiiniuasutused, mis ei ole ligipääsetavad või on seda vaid osaliselt.

4) E-teenuste ja -keskkondade ligipääsetavus vaegnägijatele

Avaliku sektori, sh linna e-keskkonnad vajavad testimist ning nägemispuudega inimestele ligipääsetavaks muutmist.

2. Eluruumide kohandamine

* Kodukohanduse toetus 1600 eurot on seoses hindade tõusuga osutunud praeguseks ebapiisavaks, selle summa eest ei ole võimalik arvestatavaid kohandusi teha. Vaja on toetuse summa üle vaadata ja kaasajastada. Eluruumide kohandamise teemal on vaja korraldada teavitamisi ja nõustamisi nii toetuse vajajatele kui ka korteriühistutele.

3. Erihoolekanne

* Tallinnas on vähe sügava ja raske puudega inimeste päevahoiuteenuse kohti, neid on kindlasti juurde vaja.

* Päevahoiuse teenusele saamise vanusepiirid tuleb üle vaadata nii, et ei jätkuks olukord, kus 16-18-aastastele päevahoiuteenust ei osutata (lastele osutatakse seda teenust kuni 16. eluaastani, täisealistele isikutele alates 18. eluaastast). See on suur probleem.

* Tallinnas on vaja juurde ööpäevaringse erihoolekandeteenuse kohti, et inimesed saaksid erihoolekannet vajadusel oma kodulinnas, ja neid ei suunataks teiste omavalitsuste hallatavatesse hoolekandetasutustesse. Ettepanek luua ööpäevaringset erihoolekandeteenust osutav keskus, näiteks luua Käo Kodu Käo Tugikeskuse Maleva keskuse juurde.

4. Omastehooldus, isikliku abistaja teenus

* Luua asendushoolduse võimalus juhuks, kui näiteks omastehooldaja haigestub.

* Isikliku abistaja teenuse hind on võrreldes teiste sarnaste teenustega palju madalam, väga keeruline on leida sellise tasu eest isiklike abistajad. Tasu tuleks üle vaadata ja korrigeerida, et see oleks konkurentsivõimeline.

Küsimused ja vastused

Liis Klaar küsis, kas ja kuidas on koja tegevusse haaratud puuetega lapsed ja noored. **Tauno Asuja** tõdes, et noorte kaasamine on võrgustike jaoks suur väljakutse. Keskmise võrgustikes osalejate vanus on praegu 50+, noorte osavõtt on küllaltki tagasihoidlik. Noored leiavad eneseteostuse ja suhtlusvõimalused teistes vormides ja ei kipu organiseeruma. Lapsed on võrgustikesse organiseerunud oma vanemate kaudu.

Sirlis Sõmer-Kulli küsimusele Tallinna linnavalitsuse invakomisjoni nime kohta vastas **Tauno Asuja**, et invakomisjon sai nime 1990ndatel ja linnavalitsusele tuleks teha ettepanek muuta selle nimi kaasaegsamaks.

Diana Ingerainen küsis, kas on kaardistatud ja täpsemalt teada, kui suur on näiteks Haabersti linnaosas puuetega inimestele vajalike teenuste defitsiit, et saaks hakata sellele murele lahendusi otsima. **Tauno Asuja** nentis, et ei oska sellele küsimusele vastata. Paljud teenused on linnaülesed ja ta kahtles, kas sellist kaardistust teenuste defitsiidi kohta on tehtud.

Mare Abner Eesti Puuetega Naiste Ühenduste Liidust juhtis tähelepanu mõnede probleemidele, millega puuetega inimesed silmitsi seisavad. Ta rääkis, et pole oma elu jooksul kordagi spaasse saanud, sest seal ei ole mõeldud sellele, kuidas puudega inimene basseini ja sealt välja pääseb. Ka tervishoiuasutustes, kus on taastusraviks mõeldud basseinid, peavad basseini juures olema kindlasti tõstukid, mis aitaks inimesed vette ja veest välja. Ta nentis, et on näinud basseini, kuhu sisse kuidagi saab, aga välja ei saa, sest tõstukit pole. Teine probleem, millele **Mare Abner** tähelepanu juhtis, on majad, kus pole lifti. Vanemad puudega inimesed jäävad nendesse majadesse lõksu. Ta tõi näiteks oma elukoha, kus on ainult trepid ja lifti ei ole. Kuna ta elab esimesel korrusel, siis oleks võimalik tõstuk ehitada rõdu kaudu liikumiseks, kuid selleks on vaja projekti ja nii palju kooskõlastusi, et sellest bürokraatiast ei ole tema hinnangul võimalik läbi närida. Ta leidis, et siis, kui maja ehitatakse, peab kohe vaatama

ka seda, et puudega inimesed saaksid seal liikuda. **Märt Sults** vastas, et juba praegu kehtivad vastavad nõuded ja ilma selleta ehitusluba ei anta. Näiteks Tallinna kunstikooli renoveeritavasse majja ehitatakse lift. Ta tõdes, et nõukogudeaegsete elamurajoonide majadesse on siiski keeruline lifte teha, sest trepikojad on kitsad ja tuletõrje nõue on, et trepp peab majas olema. Mustamäe linnaosa vanem on siiski lubanud rajada esialgu ühte näidismajja lifti. Selline ühe maja liftiga varustamine maksab umbes 100 000 eurot.

Sirlis Sõmer-Kull küsis, kas Tallinna linnale ostetavad uued bussid on puuetega inimestele juurdepääsetavad. **Märt Sults** vastas, et busside hanketingimustes oli nõue, et bussidel oleksid madalad sissepääsud. Ta rõhutas, et bussijuht peab reguleerima rambi kõnniteeäärega samale kõrgusele.

Sirlis Sõmer-Kull tegi ettepaneku, et linnavalitsus teeks komisjonile ülevaate, milline on prognoositav vajadus sotsiaalhoolekande teenuste järele, nende teenuste reaalne kättesaadavus ja kui suur praegu katmata vajadus, arvestades prognoosi.

Märt Sults tänas Tallinna Puuetega Inimeste Koja esindajaid ja ütles, et komisjon saadab Tallinna linnavalitsusele kirja, milles osutab puuetega inimeste murekohtadele seoses ligipääsetavusega linnaruumis, eluruumide kohandamisega, erihoolekandega ning isikliku abistaja ja omasteholduse teenusega. Ta palus komisjoni liikmetel teha järgmiseks komisjoni korraliseks koosolekuks kirja sisustamiseks asjakohased ettepanekud.

Otsustati võtta informatsioon teadmiseks (0 poolt, 0 vastu, 0 erapooletut)

2. Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitava halduslepingu projekti heakskiitmine (otsuse eelnõu 79)

Ettekandja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti sotsiaalteenuste ja -toetuste osakonna juhataja **Arne Kailas** tutvustas Sotsiaalkindlustusametiga sõlmitava halduslepingu projekti. Lepingul alusel annab Sotsiaalkindlustusamet haldusülesandena Tallinna linnale üle riigi kohustuse rahvusvahelise kaitse saajatele eluruumi üürilepingu sõlmimise ja tõlketeenuse korraldamisega kaasnevate kulude hüvitamiseks. Riik katab tehtud kulud Tallinna linnale tagasiulatuvalt. Samuti nähakse ette riikliku ülesande täitmisega seotud kulude hüvitamine Tallinna linnale, mis läbirääkimiste tulemusena on kokku lepitud ühekordse halduskuluna perekonna kohta 50 eurot. Ta märkis, et taotluste menetlemine tahetakse teha küll elektrooniliselt, kuid kuna Tallinna linna infosüsteemist ei ole võimalik kõiki vajalikke andmeid riigi sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR) üle kanda, siis nõuab see eraldi tööd ja tähendab suurt koormust eriti algusperioodil. Seetõttu on fikseeriti lepingus halduskulude katteks 50 eurot menetluse kohta, mitte "kuni 50 eurot", nagu esialgses projektis kirjas oli. Ta märkis, et kui esialgses lepinguprojektis oli kirjas, et halduskulu 50 eurot arvestatakse isikule makstavast hüvitise summast maha, siis läbirääkimiste tulemusena jäi see lepingust välja.

Halduslepinguga linnale võetav kohustus puudutab üksnes Vabariigi Valitsuse 8. märtsi 2022. a korraldusega nr 66 „Ajutise kaitse kohaldamine“ alusel ajutise kaitse saajaid, st Ukraina sõjapõgenikke. Volikogu otsuse kohaselt antakse Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti juhatajale volitus lepingu allkirjastamiseks.

Küsimused ja vastused

Vladimir Rusnak küsis, kas hüvitise taotlejate tausta uuritakse, et olla veendunud, et näiteks Venemaalt saabujate näol on tegemist ikka sõjapõgenikega, või saavad nad hüvitise automaatselt. **Arne Kailas** vastas, et hüvitisele on õigus ainult Vabariigi Valitsuse 8. märtsi 2022. a korralduse nr 66 alusel ajutise kaitse saanud isikutel, kelle tausta uurib kiirmenetluse korras Politsei- ja Piirivalveamet (PPA). Venemaalt saabunud isikute tausta uuritakse põhjalikult tavamenetluse korras (selleks on PPA-l aega 6 kuud). Sotsiaalametid täiendavat kontrolli ei teosta.

Karl Laas küsis, kui suured on selle lepingu alusel ajutise kaitse saajatele makstavad hüvitised. **Arne Kailas** vastas, et eluruumi ühekordselt sõlmitava üürilepingu sõlmimisega seotud kulud hüvitatakse kuni 6 toimetulekupiiri määras perekonna kohta, mis on praegu kokku 900 eurot, riigi 2022. aasta lisaeelarve jõustumisel kokku 1200 eurot. Rahvusvahelise kaitse saajale võimaldatava tõlketeenuse kulu hüvitatakse kuni 8 toimetulekupiiri määras inimese kohta või kuni 16 toimetulekupiiri määras perekonna kohta. **Sirlis Sõmer-Kull** küsis, kas tõlketeenuse hüvitist on võimalik kasutada osadena. **Arne Kailas** vastas, et hüvitist on võimalik kasutada osadena kuni kahe aasta vältel. Linnavalitsus tahab sõlmida lepingud tõlkebüroodega, kes hakkaksid esitama ajutise kaitse saajatele ostutatud teenuste kohta arveid linnale üks kord kuus.

Märt Sults küsis, kuidas on amet valmis vastama Tallinna linna toetust vajavatele inimestele, kes sarnaste probleemidega ameti poole pöörduvad. **Arne Kailas** vastas, et Tallinna linn oma elanikke toetuseta kindlasti ei jäta, kuid kriisiolukorras Eesti elanike toimetuleku jätkusuutliku tagamise kohta peaks vastuse andma keskvalitsus.

Sirlis Sõmer-Kull küsis, kas hüvitisele on õigus ka neil Ukraina sõjapõgenikel, kes seni elasid sugulaste juures, kuid nüüd on otsustanud eraldi elama asuda. **Arne Kailas** vastas, et kõigil ajutise kaitse saajatel on eluruumi üürilepingu sõlmimisega seotud kulude ühekordsele hüvitisele õigus, seda ka tagantjärele. Kui inimene on juba elamispinna leidnud, siis makstakse hüvitis talle, kui veel mitte, siis üürilepingu esitamisel tasub linn kulud otse üürileandjale.

Sirlis Sõmer-Kull küsis, kui palju on Tallinnas praegu neid, kellel on õigus hüvitistele. **Arne Kailas** vastas, et Tallinnas on praegu umbes 2/3 kõigist Eestis elavatest Ukraina sõjapõgenikest, arvestuslikult umbes 15 000 inimest.

Karl Laas küsis, kas hüvitise saamiseks on mingeid tingimusi, näiteks tuleb olla töötukassas arvel. **Arne Kailas** vastas, et selliseid tingimusi ei ole. Kui praegu näiteks Otepääl elav ajutise kaitse saaja leiab töö ja elukoha Tallinnas, siis on tal õigus sellele hüvitisele.

Otsustati toetada eelnõu esitatud kujul (9 poolt, 0 vastu, 0 erapooletut).
Kaasettekande linnavolikogu istungil esitab Märt Sults.

(allkirjastatud digitaalselt)
Märt Sults
Esimees

(allkirjastatud digitaalselt)
Marika Seppius
Komisjoni korraldav nõunik